

2014

Inför specialister i arbetsrätt i EU-domstolen

Niklas Selberg
Erik Sjödin

DEBATT

VILL DU DEBATTERA ARBETS RÄTT?
Mejla ditt debattförslag till
redaktionen@lag-avtal.se

Inför specialister i arbetsrätt i

Arbetsrätten borde ha en egen avdelning i EU-domstolen. Det som i medlemsländerna motiverar en särskild hantering av arbetsrättsliga tvister, är ännu viktigare på EU-nivå, skriver två doktorander i arbetsrätt.

Sedan Sverige för snart 20 år sedan gick med i EU har unionens arbetsrätt och antalet medlemsstater expanderat kraftigt. Den yttersta uttolkaren av EU-rätten – EU-domstolen – meddelar därför ofta domar på arbetsrättsens område. Domstolen hanterar i dag alla typer av mål, men nu anser vi att det finns anledning att aktualisera professor Anne Davies förslag om en speciell arbetsrättslig avdelning inom EU-domstolen.

EU-rätten kan också på arbetsrättsens område undantränga nationell lag som står i strid med unionsrätten. Nationella domstolar – till exempel Arbetsdomstolen – är under vissa förutsättningar skyldiga att inhämta förhandsavgöranden från EU-domstolen. Vi lämnar tre exempel på domar som belyser behovet av förbättrade förutsättningar för en god hantering av arbetsrätten.

1. C-290/12 Della Rocca.

Här konstaterar domstolen att uthyrning av arbetskraft är en komplex rättsfigur som kännetecknas av ett "dubbelt anställningsförhållande"; ett med bemanningsföretaget och ett med kundföretaget. Detta synsätt står i motsättning till själva konceptet bemanningsanställning, som ju karaktäriseras av att arbetstagaren inte är anställd av kundföretaget.

2. C-426/11 Alemo-Herron om verksamhetsövergångsdirektivet.

Här begränsar domstolen, med stöd av EU-stadgans skydd för näringsfriheten, medlemsstaternas möjlighet att vidta för arbetstagarna mer

förmånliga åtgärder än som följer av direktivet. Frågan i målet gällde förvärvarens bundenhet till kollektivt förhandlade löner, när denne inte hade möjlighet att påverka förhandlingarna. I stället för att diskutera möjligheter att genom uppsägning frigöra sig från avtalet, eller jämkning, gör EU-domstolen en föga övertygande hänvisning till näringsfriheten.

3. C-176/12 Association de médiation sociale om EU-stadgans artikel 27 om information och samråd.

Här slår domstolen fast att denna inte ensamt, eller tillsammans med ett direktiv kan åsidosätta nationell rätt i tvist mellan enskilda. Arbetstagarna i målet hade berövats den fackrepresentant de utsett, men inte gått miste om någon information eller tillfälle för samråd. Det handlar således snarast om föreningsrätt, som ju är upptaget i EU-stadgan, men som inte berördes av domstolen.

Förslaget om en arbetsrättslig avdelning handlar inte om missnöje med utfallet av någon enskild rättsprocess, utan om att tillgodose ett allmänt behov. Det är det faktum att arbetsrätten i alla medlemsstater, i någon utsträckning, är civilrättslig reglering med kollektiva dimensioner som gör det befogat att inrätta en specialiserad avdelning i domstolen, där en särskild expertis om arbetsrätt kan utvecklas.

De skäl som i medlemsstaterna motiverar en särskild hantering av arbetsrättsliga tvister, är ännu viktigare på EU-nivå. Inrättandet av en arbetsrättslig avdelning skulle

EU-domstolen i Luxemburg. Här borde en särskild avdelning för arbetsrätt inrättas,

förbättra förutsättningarna för att EU-domstolen meddelar domar som verkligen är svar på de frågor som ställts till den. En i hög grad gemensam förståelse mellan den supranationella och de nationella domstolarna, av vilka rättsfrågor arbetslivet ger upphov till, är en förutsättning för EU-arbetsrättsens utveckling som rättsområde. I de mål där arbetsrätten tillämpas i inre marknadskontext, och arbetsrätt alltså ska vägas mot andra intressen, är det av betydelse att domstolen är kunnig också om innehållet i de regler som ligger i den vågskål som är arbetsrättsens. Domstolens tolkningar av EU-lagstiftningen får återverkningar i de olika

medlemsstaterna, som har skiftande rättsliga traditioner, och även av det skälet är det centralt att avgörandena håller högsta kvalitet.

En specialiserad arbetsrättslig avdelning i en annars sammanhållen EU-domstol är ett förslag.

Erik Sjödin och Niklas Selberg
Doktorander i civilrätt, särskilt
arbetsrätt vid Uppsala respektive
Lunds universitet

EU-domstolen

skriver doktoranderna Erik Sjödin och Niklas Selberg.

TILL MINNE

Tore Sigeman blev 86 år.

Tore Sigeman

Professor emeritus i civilrätt, särskilt arbetsrätt, Tore Sigeman, har avlidit i en ålder av 86 år. Han efterlämnar hustrun Ulla och söner Johan och Gustav med familjer. Tore föddes 1927 i Laxsjö i Jämtland. Han blev jur kand i Uppsala 1953. Efter några år i domstol återvände han till Uppsala som doktorand och dispute-rade 1967 på avhandlingen *Lönefordran*. Avhandlingen fick betyget "med utmärkt beröm godkänd", vilket lär vara det högsta betyg som har utdelats till en arbetsrättslig avhandling. 1976 blev Tore innehavare av riksprofessuren i arbetsrätt.

Under de följande åren publicerade han flera tidskriftsartiklar som utmärks av stort skarpsinne och en suverän överblick över det arbetsrättsliga systemet. Under 1980-talet kom nordisk rättsjämförelse att bli ett huvudspår i Tores forskning. Han medverkade i flera statliga utredningar och var aktiv i de internationella organisationerna på arbetsrättsområdet. Han utsågs 2002 till hedersdoktor vid Friedrich-Schiller-Universitet i Jena för sina insatser i jämförande och europeisk arbetsrätt.

Redan tidigt på 1990-talet förstod Tore EU-rättens potentiella betydelse för nordisk arbetsrätt. Han framhöll vid en konferens år 1991 att avslutningen till EES/EU skulle innebära ett paradigmskifte för svensk arbetsrätt. Det var ett starkt uttryck i Tores mun. Han betonade att han aldrig använde samma omdöme om de stora arbetsrättsliga refor-

merna på 1970-talet. Tores engagemang kom att bidra till att EU-perspektivet tidigt uppmärksammades i den svenska arbetsrättsrättsliga diskussionen. Tore stimulerades av nya och komplicerade frågeställningar. Han var till exempel en av de första att sätta sig in i det förslag till tjänstedirektiv som EU-kommissionen lade fram 2004. Det fanns många som då inte insåg sprängkraf-

"Den svenska arbetsrättens grand old man har gått ur tiden."

ten i de frågor som kort därefter skulle ställas på sin spets i den så kallade Vaxholmskonflikten. Tores verksamhet inom arbetsrättsområdet kom att spänna över mer än ett halvt sekel. Han var aktiv ännu vid hög ålder, med oförminskad tankekraft.

Tore ställde höga krav på sig själv. Han kunde nog, när han var yngre, uppfattas som sträng när han granskade andras texter. Samtidigt visade han alltid stor omtanke och omsorg om människor i sin omgivning. Han hade ett djupt intresse för litteratur, särskilt Tomas Tranströmer, som en gång skrev: "Vägen tar aldrig slut. Horisonten skyndar framåt". Tores forskning präglades av hur rättsordningen ständigt var på väg någonstans. Som person var han lågmäld och hade en fin humor, som alltid byggde på understatement. Med Tore Sigeman har den svenska arbetsrättens grand old man gått ur tiden. ■

Ronnie Eklund, professor emeritus
Michaël Koch, f d ordförande
i Arbetsdomstolen
Kent Källström, professor
Jonas Malmberg, ordförande
i Arbetsdomstolen